

J E L E N K Ö R.

10. szám.

Pest szombat. február. 2dikán.

1833.

Foglalát: Magyar és Erdélyország (13ik orsz. ülés, mind a' két tábla részéről. Kinevezések. Kir. kam. tudósítás. Pest városa népessége. Termesztyényink ára a' pestbudai piacon. Allattenyésztő társ. hivatalos jelentése. Honi terméktalpairkamarai ülések. A' megye szerkezeti törvényjavaslat ügye). Spanyolország (a' király levele hitveséhez, ennek számára emlékpénz 's a' kormány általvételeit jelentő parancs). Éjszakamerika (folytatása a' praesidens hirdetyvényének, 's annak hatása). Elegyhír. Legujabb. Gabonaár.

MAGYAR és ERDÉLYORSZÁG.

Pozsony. Főrendeink jan. 25 's 26ikán, a' már előbbi napokbeli üléseikben meghányt alsóházi üzenetekre készült saját viszonz-üzeneteiket olvastaták fel, 's a' 26ikán déli 12¹/₂ órakor egybeült Rendek táblájához átküldék. Mindnyája (4, az egyik t. i. a' munkálatok sora, 2ik az előleges sérelmek, 3ik az országgyűlés Pestre költöztetése, 4ik a' főtáblai napkönyv iránt) magyarul vala már szerkeztetve, szinte ugy terjeszté elő pedig ékesen az azokat álhözö főrendü küldöttség szónoka is gróf Nádasdy váczai püspök ur, 's Rendeink a' derék főtáblának hangos „éljent“ zengtenek. Mihelyt e' küldöttség táblájához visszatért, az azonnal eloszlott; el az alsóház is, miután a' mondott négy rendü viszonz-üzenetet felolvastatá 's közlelratra bocsáttatá. Erre az előlülő Personalis ur a' Statusokat meghivá, következő vasárnap fényes isteni szolgálatra hálát adni az élet Istenének, ki felséges ifjabb Királyunkat irgalmas vala feloldani ama' veszélyektől, mellyek olly sokakat boldogítható életét kiméletlen megtámadák. Meg is történt ez a' következett nap, Vurum nyitrai püspök ur mutatván be díszes szertartással a' buzgó jelen voltak tömjénező háláját a' nép 's fejedelmek Urának. — A' más napi, jan. 28iki kerületi ülés tárgya, Főrendeink tegnapi előtt leérkezett 's már dictatura után elszaporított viszonz-üzeneteik meghányatása volt, legelőször is az előkelő sérelmeket 's az orsz. tanácskozási rendet illetőnek, mellyet czikkelyenként olvastak fel 's 6 fejezetre tagoltak.

A' 26iki országos ülés előtt tartott kerületi gyűlések az urbariumi rendszeres munkálattal foglalatoskodván az 1ső czikkely 7ik fejezetéig haladtak. Az első 6 fejezet

néhány szó és kifejezésbeli módosítást kivéve változatlan maradt értelmében. Most a' 7ik fejezet, melly a' jobbágyság birhatási jusáról értesít, a' tanácskozások napirende.

Kir. Fejedelmünk báró Naláczy József es. aranykulcosos 's Erdély fejd. főkormányi tanácsnoknak az erd. kir. udv. Kancellariához történt alkalmaztával megürült főkormányi tanácsnokságra báró Kemény Ferencz eddig val. titoknokát az említett fejd. főkormányinak, méltóztatott kegyesen kinevezni.

Apostoli királyunk mult évi dec. 29iki legmagasb rendelése szerint a' szegiuai káptalan olvasó-kánonokját Ruchich Ferencz Antalt nagy préposttá, Franich Jeromos ör. kánonokot olvasóvá, Paracz Vincze kánonok és seminarium-igazgatót éneklő-kánonokká, Friedrich Fülöpet ör. kánonokká; továbbá ugyanazon káptalanban megürült két kánonokságra Csernogorcsевич Ferencz bibriri plebánust és Grubissich János Hohenlohe hg. seregredebéli táborig papot méltóztatott kegyelmesen kinevezni.

Továbbá január 6iki legfentebb határozata szerint a' kalocsai főkáptalan olvasó kánonokját Bajzik Jánost nagypréposttá, Horváth János éneklő kánonokot olvasóvá, Thuegut Venczel ör. kánonokot éneklővé, Csupor Mihály bácsi sz. Pál prépostját ör. kánonokká, Thering Gáspár székegyházi főesperest bácsi sz. Pál prépostjává, Wagner Ferencz id. iskolás kánonokot székegyházi főesperessé, végre Nehiba János kánonokot id. iskolás kánonokká kegyeskedett kinevezni.

(Kir. kam. tudósítás).

Királyi Felségünk a' nagymélt. m. kir. udv. kamara lajstromzóját Nagy Gyenest 46 évi hosszú hiv. szolgálati tekintetéből saját kérelmére egész díjfizetéssel volt kegyes érdemlett nyugalomra bocsítani.

Dunka Illyésnek az erdélyi kir. kincstárnokságnál jegyzőkönyvészi segéddé történt kineveztetésével, a' lajstromzó hivatal megürült, ennek betöltével pedig egy írno-ki és accessistai hivatal ürüld meg.

Az állattenyésztő Társaság részéről közhirre tétetik, hogy annak közgyűlése e' f. 1833 martz. 17kén délelőtti 10 órakor fog Pesten a' nemz. Casino alsó teremében tartatni.

Sz. kir. Pest városában a' mult 1832iki összeírás szerint találtatik:

Róm. cath. vallásu	52.572.
Helv.'s ágostai vallásu	4.208.
Görög n. e. vallásu	828.
Zsidó	5.526.

összesen: 63.134.

1832ben született Pesten

mint 1831ben

Római cath. vallásu fi	1153.	: leány	1185.	: összesen	: 2.338.	több	: 76al.
Helv.'s ágostai vall.	114	„	58	„	172	„	8al.
Görög n. egyes. vall.	18	„	13	„	31	„	15el.
Zs. (kerék számb.)	100	„	100	„	200	„	—
összesen: „	1383	„	1383	„	2741	több	: 99el.
Házasságra lépett (a' zsidókat nem számlálván)	652	pár	—	—	—	több	109el.
Meghalt a' város' öt részeiben	2.339	—	—	—	—	kevesebb	: 1.070el.
a' városi kórházakban	537	—	—	—	—	kevesebb	: 935el.
a' katonai kórházakban	407	—	—	—	—	kevesebb	: 503al.

összesen: 3,283. — kevesebb: 2.508al.

közli Patachich József.

Budapesti piacunkon a' mult decemberben, 's jan. elején a' finom nemesítettű 's egy nyiretű gyapjufajt nagyon keresték, 's mivel a' tavalyi nyiretű már elkelt, jövendőre is több rendű alku köttetett még pedig az egy nyiretű legfinomabb mázsája 105—115 pengő for.; hasonló finomé 85—95 p. fr.; hasonló de közép finomságúé 60—75 p. fr.; kényiretű nyári finomé 70—71 ezüst fr.; hasonló közép finomságúé 60—65 ez. fr.; hasonló közönségesé 43—46 ez. fr.; azonban mintegy január közepe óta megcsilapodott e' gyapjutudakozás. — Az első nemű gubacs köblét megveszik 5 fr. 12 kr. ezüstön, a' debreczeni piros ó's világos barna dohány mázsáját 8 pengő fr.; a' pécsi zsiros fajta dohányét pedig 6 ezüst fr.; a' fagygyuét gömböcz-(puczor) v. lepenyegben (Wammen) 62—63 ezüst fr. — Tartják mázsáját a' timsónak 5 pengő frton; a' rozsnjai dárdanyét v. piszkolczét (antimonium) 10 p. fr., a' lipióit 10 fr. 42 xr.; az aranyglétét 9 fr. 42 kr.; szerémi szilvapályinka akóját 18—19 fr.; nyúlbor százát 36—38 ftért; a' bántási búza pozs. mérőjét 2 fr. 40 kr. — 2 fr. 48 krig,

másféle tiszta buzáét 2 fr. 24en; kétszerezését 1 fr. 45 — 1 fr. 48ig; rozsét 1 fr. 4 kr. — 1 fr. 12ig; árpaét 56 krtól — 1 p. frtig; zabét 38 krtól—40 krig; kukoriczáét 1 fr. 12 krtól—1 fr. 20 krig; — az apatini gerebenzett kender mázsáját 6 fr. 36 krért; a' bántási fejez mézét 16 frton, a' sárgaét 14 frton, a' sonkolyosét 15 frt. Az első rendű gubacs köblét 5 fr. 48 krtól—6 frtig, a' közép osztályuét 4 fr. 45 krtól—5 frtig; — az erdélyi fagygyúgyer ty a mázsáját 25 frt. 36 kron; a' viaszgyertyaét 100 frton; vadrepce-olajét 11 fr. 30 krron; vetett repce-olajét 13 frtől—14ig, tisztított repce-olajét 16 frtől—16 fr. 30 krig; töretlen paprikáét 12—13 frtig; kék hamuzsírét 9 fr. 30 krtól—10 frtig; luczernai lóherét 33 frtől—34ig; őszi repce pozs. mérőjét 2 frt. 48 kron; vadsáfrány mázsáját 44 frton; finom széksóét 20 frton; szegedi dohányét 10 frtől—11ig; 5 puttonos aszaltokaji átalagát 60 frtől—70ig; aszalt szilva mázsáját 5 frton, minden sommát ezüstben értve. E' rövid előterjesztéssel azon okbul kedveskedünk természetű 's kereskedő Olvasóinknak, mivel a'

pesti leopoldi 's józsefi vásár közt négy egész hónapnyi azaz $\frac{1}{3}$ esztendőnyi köz lévén, ezalatt se legyenek némi kalauz, vagy felvilágosító értesítés nélkül természetvény vagy áru-cikkelyeikre nézve tél derekán, főkép a' távolabb vidékiek.

Egy igaz hazafi, műbarát, de kivált a' honi művészet nagy tisztelője, úgy mond a' zágrábi ujság, tetemes fáradsággal összejárta országunk (horvát) nagy részét, 's közte megyénk (Zágráb) vidékit, kimerítőbb ismereteket gyűjteni magának geognostikai tekintetben tartományunk termény-kincséről; megjárta a' legtávolabb síkságokat, meghágtta a' meredekebb sziklabérczeket, 's valóban olly termék-cikkelyekre talált, mellyek előttünk eddig elé ismételten következőleg használatlanul heverték földünk dús gyomrában, 's belőlök idővel gazdagon kamatozható kézmű ágazatok válhatnak. Így például előttünk hever, a' többi számos általa most ujon talált kőfaj között, egy, melly többszöri próba után sokkal szebb, simább 's alkalmasb lythographiára az eddigi bajor kellheimi vagy soltenhofi kőabláknál, jobb házfedésre is. Hasonló a' többi kőfaj is saját természetére 's használati módjára, mellyekről 's egyéb imént felkutatott tárgyakról a' nevezett ujság annak idejében terjedékenyebb tudósítást ígér s' erősen hiszi: szívesen 's használólag veendik, kiknek szívükön fekszik valahára már nem a' külföld, de hazánk termékeit mivelésre és így haszonra alkalmazni, 's ez által az illy cikkelyekért külföldre küldetni szokott pénzt megkímélve itthon marasztva gyümölcsöztetni a' hazai szorgalom több águ serkentési mellett.

A N G L I A.

Jan. 7dikén üllötték Dublinban szokott szertartással a' követek napját, vagy is azon napot, mellyen a' Dublin részéről ujon választott parlamenti követek kocsira állított karszékeken a' városban körül vitetnek. Ez uttal az idő igen ködös volt, 's a' nagy számban felgyülekezett nézők sokat nem láhtak a' nap pompájából. Nyolczórakor reggel tömérdek nép várakozott már az Abbey-Streeten, szemközt az arenával, hol a' dublini kereskedő egyesület szokja tartani üléseit. 9 órakor érkeztek meg O'Connell (Daniel, a'

nagy propheta —) és Ruthven, mint Dublinnak ez uttal követei, velök apród gyanánt Steele ur 's még néhány uj parlamenti tag. A' kocsi, mellyre a' két széket tétetett, piros bársonnyal volt ékesítve arany rojtokkal és széllel, 's belé hat ló fogva. 10 órakor reggel felült székébe a' két követ 's a' menet megindult. O'Connell és Ruthven urakon kívül még négy személy ült a' kocsiban, t. i. Steele ur római gladiator-állásban, nagy kék szalag függvén vállairól. Továbbá a' liberator (O'Connell) lábainál egy vén legény, neve Paddy Kelly, kit az ember első tekintetre Pantalonnak (az olasz pantomimeből) gondolt volna, szűk zöld mellényben és nadrágban, fején egy szörnyü paróka, hosszú, sárga selyemből készült teke-forma süveggel, ölében pedig egy irlandi szabásu hárfa. Neki a' nagy Brian-Boru királyt, Clontarf-nak nagy nevü hőjét kell vala ábrázolni, ki a' Dánokat Irlandból kiűzte. A' dálnok oldala mellett még két apród (Page) ült, kék selyem köntösben és strucztollasan. A' kocsi után nyomban két szegény zabgyermek (Findelkind) ment, egyike a' reményt, másika a' könyörületet ábrázolván; az egész egy csudás keverék volt keresztyén emblemákból 's irlandi mythológiából. — 15—20,000 ember követé a' kocsit nézőleg vagy a' szertartásokban részvevőleg az arenától egész Kilmainhamig 's onnan meg vissza. O'Connell ur széles kék köpönyegben ült, magasan felhajtott gallérral, feje pedig jó meleg prémes süvegbe takarva, mint látszott betegesen vagy kedvetlenül; a' nép öröm-rivadalmira csak ritkán mozdult fel helyéből, Ruthven ur ellenben mindig állott 's kalapját az asszonyosságok előtt le-levette. Az egész menetet O'German Mahon ur vezeté — kinek egyszersmind a' felebaráti szeretetet kell vala ábrázolnia —, egy külön kocsin, 's szembeötlött, hogy e' fényes szerepet ő reá bízták, holott a' mult esőtörtökön (jan. 3.) csaknem kidobta őt O'Connell az irlandi unio, vagy a' mint most nevezik az irlandi önkénytesek gyűlés tereméből. A' város minden hársza jelen vala. Volt igen sok zászló, 's mint a' nap érdekihez illő, mint például: „O'Connell land, mint lennie kell“.

„1782“. „A' nép 's még több jus“ 's t. ef. — Midőn a' menet Vilmos király szobrához ért, levette süvegét O'Connell, és meg-megjártatá azt feje felett, egyszersmind a' közel parlament épületére mutatott. Ezer torokból harsogott erre a' repeal! az unio megsemmisülése! 's a' t. 's a' t.

Az Irlandból, névszerint Cork megyéből jövő tudósítások folyvást igen gyászosak, egyik corki ujság írja, hogy valamennyi falusi (angol egyházhoz tartozó) papháznépestül minden a' városokba futott életbátorság okáért; a' templomok az alatt zárva maradnak. A' Ballina's Castehao közötti országutat több helyen kőhalmokkal rekeszték el a' lázítók, mellyek eltakarítására katonaságot kelle küldeni. A' tizedszedéstről természetesen szó sem lehet. A' Sun szerint Irlandban a' martialis törvény (hadi állapot) legközelebb ki fog hirdettetni.

Megállapított dolog, úgy mond a' Courier, hogy az alsóház szónokául ujlag Manners-Sutton ur fog a' ministerium, jelesen lord Althorp által ajánltatni 's gyámolittatni. Nem hihető, hogy a' nevezett ur választatása ellen tetemes oppositio támadjon, mint-hogy őt e' hivatalra sok esztendei tapasztalása, szerzett ügyessége 's nemes, bizodalmas characterere mindenek fölött érdemessé 's alkalmassá teszik. — Az Albion szerint jelenleg valamennyi minister Londonban van, az egy lord Durhamot kivéve, ki Doverbe ment, innen Brüsszelbe költözendő. — A' parlament hihetőleg e' hónap 29ikén fog megnyittatni. — A' Keletindiaival hamarabb közösülhetés iránt a' kormány, londoni kereskedőség 's keletindiai társaság között folyt hivatalos levelezés már tudva van 's fájdalmas resultatuma az, hogy a' nevezett közösülésből (a' suezzi tengerszorúlaton 's vörös tengeren keresztül) semmi sem lesz. A' keletindiai társaság azt vallja ugyan, hogy egy illy gyorsabb közösülés igen is ohajtható, de az abból eredhető haszon nem ér fel a' költségekkel, minél fogvást e' társaság annyira ment, hogy a' gőzhajónak jan. Isőjére szabott elindulását Suez felé egyenesen megtiltotta. E' szerint, úgy mond a' Times, nincs egyéb hátra, hanem hogy a' becsületes társaságnak (companiának) ezen eltiltási 's meg-

tagadási hatalma privilegiumával együtt vétessék el. — Londonban nem rég egy adós halt meg a' fogházban, kit kegyetlen hitelezője betegen hurezoltatott oda, kevéssel becsukatása után. E' történet olly nagy megindulást gerjeszte a' városban, hogy valamennyi ujság sürgeti a' kormányt, vétetné az adósági törvényeket ujjabb vizsgálat alá. — — —

A' hollandi király válasza, úgy mond a' Globe, — melly nem rég érkezett meg, egy ellen-javaslatból áll, melly az őt hatalmassághoz van intézve, ámbár ezek egyike a' conferentiától nyilván visszalépetti. Általában okunk van hinni, hogy a' mérséklet minden színe mellett is ezen javaslatok ismét ugyanazon ravaszkodás (— — —) 's halogatas szellemében készültek, mellyek a' hollandi király alkudozásit eleitől fogva mind végig bélyegzők.

A' mi tory-kereskedőink, úgy mond egy londoni levél a' mult jan. közepéről, igen megcsökkentek a' hollandi ügy buzgó pártolásában, mióta látják, hogy Hollandia valódi szándékait mind inkább kifejti 's a' Scheldét nem csak a' Belgák vagy Francziák, hanem az Angolok előtt is elzárá. Ezen urak politikájában ugyan jog és méltányság (jus et aequitas) keveset nyom rendszerint, de ha nyernek valamit általa, ha a' jus és méltányság az ő hasznokkal jár, akkor igen is sokat. Nem gáncsolják ugyan még nyilván Hollandiának azon tettét, t. i. a' Scheide elzáratását, de nem is védelmezik azt, hanem hallgatnak 's e' halogatás már maga is nyereség, mint-hogy épen ezen tory vagy conservativ-kereskedők ütöttek olly nagy zajt a' Hollandia ellen parancsolt kénytető rendszabások ellen minap, ők támogatták, vezetve Baringjoktól, a' bukó Wellingtoni pártot, hiven, hogy ezt Grey ministeriumának megbuktatása után kormányra visszavezetendhetik. Általában három oka van annak, hogy a' mi fővárosi kereskedőink között idomzatosan több az antiliberalis és privilegiumbarát, mint más ország nagy kereskedői között, t. i. Iször az, hogy több kereskedő-egyesület bir monopoliumokkal. 2szor, hogy ezen gazdag emberek közül sokan örömet használják az első szülöttségi törvényt, 's 3szor, mivel

sokban meg van a' hiu vágy, átlépni a' privilegiált osztályba, azaz: megnemesedni 's ugy nevezett nagy familiát (nemesi házat) alapítani.

FRANCZIAORSZÁG.

A' király jan. 13ikán Lilleben nagy tábori szemlét tartá. Ő csak 16ikán indul meg Lilleből 's 17dikén Douay-ban fog mulatni. 18ikán Peronne-on keresztül Compiègne-be megy 's 19ikén visszatérend Párisba.

A' király, ki jan. 16ikán indult Lilleből vissza, 19ikén estve Párisba a' Tuileriákba megérkezett, 's csakhamar azután a' ministerek, báró Pasquier, mint pairkamaraí 's gróf Portalis mint cassatioszéki előlülő örvendő udvarlásait fogadta el. Más nap Ő Felsége a' finantz- 's utóbb a' belministerrel dolgozott, délután pedig a' két idősb (Orleans és Nemours) kir. hercegek kíséretében egy vasas ezreden revuet tartott.

Jan. 16 és 17ikén a' megyeszerkezeti törvényjavaslat vitatását folytatá a' követkamara. A' megyetanácsba választók 's választhatók valának szóban; amazok iránt Berard urnak egy, a' ministeriuménál liberalisabb javaslata fogadtatott el, imezek iránt a' biztossági meghagyatott. Az előbbinél Barrot és Manguin urak ismét együtt harczoltak Thiers ellen. — A' követkamara újabb összeütközése a' pairkamarával a' jan. 21diki évnapot illető törvényjavaslat iránt nagy szenatiót okozott Párisban a' Messenger szerint. A' ministeri újságok gúnyolják a' követkamara heveskedését, 's illóbbnek, szelidebbnek találták volna, ha a' követkamara nem mingyárt, hanem más nap tette volna különben is szabad 's nem kénytethető végzését. Most már figyelemmel várják, mi lesz e' tárgyban a' pairkamara újabb határozat. Egy constitutionalis országban, ugy mond a' Temps, a' többség, azaz a' nemzeti nagyobb rész akarátja uralkodik, mellynek egyetlen hiv és törvényes organuma a' követkamara. Ha ez (a' követek háza) egyszer eloszolván, ugyanazon akarattal tér vissza, akkor a' kormánynak nincs egyéb hátra, mint resignatio, ha különben erőszakot azaz revolutiot nem akar. Így ha a' pairkamara esik a' követkamara többséggel ellenkezésbe 's ennek 's a' köz véleménynek többszöri vizsgálat és

nyilatkozás után sem akar engedni, akkor nincs más mód, mint a' többségnek a' törvényhozás ezen akadályát, mint haszontalan 's ártalmas machinát eltörni, eltörteni.

A' követkamara ugyanez napi (jan. 17iki) vitatásai közben a' ministerium, noha nem épen egyenesen, még egyszer minoritásban maradt. Ugyan is Comte ur (bal oldal) egyszerre azon indítványt tevő, hogy a' státustól fizetést huzó papok vagy lelki pásztorok a' megyei tanácsba ne legyenek választhatók, azaz megyei táblabíróssággal ne birhasanak. A' kamara habozni látszott, a' ministerek hallgattak, 's csak egy két doctrinair tag a' centrumból 's vé azon észrevételt, hogy az indítvány intolerans. Ekkor Dupin elhagyá hirtelen az előlülői-széket, mellyet helyette Etienne ur foglalt el, 's egy élénk, talpon költ beszédben az indítványt támogatá. A' juliusi revolutio, ugy mond, egyéb jó közt azt is tevő, hogy a' politikát és hitet, mellyek a' restauratio alatt egymásnak nem kevés kárával keveredve voltak, külön választotta. A' pap, kinek nagy hivatala saját 's elegendő gondot ad, ne legyen egy politikai, világi hivatalnak tagja, színtolly kevéssé, valamint a' bíró seregeket nem vezérel, se katona a' törvénytábláknál nem előlülősködik, — 's a' t. A' centrum, melly előbb Comte ur indítványa ellen látszott hajlani, most egyszerre megfordult, és szavazati által többséget csinálván egy olly indítványt, melly a' bal oldal végső padjainak egyikéről támadt, 's melly a' papságnak nem kedvező, ugyan csak a' bal és jobb végső padok tetemes oppositioja ellen fogadtatott el. — A' ministerek eltűntek, csak d'Argout ur maradt még mozdulatlanul 's mintegy fél álomban a' ministerpadon.

A' pairkamarába ált hozatván jan. 17ikén a' követkamara azon üzenete, melly szerint ez a' jan. 21iki gyász egyszerü eltöröltetése mellett megmarad, a' pairkamara ezen javaslatot ufolag azon biztosságnak adá vizsgálat végett által, melly arról már előbb tudósított. Ezen biztosság jan. 19ikén adá be (gróf Simeon által) tudósítását, melly az előbbinek értelmében most a' követkamara javaslatát ajánlá félre vettetni 's az akkori határozatot megújittatni. Azonban vitatási

folytában a' kamara jönnek találá Villemain urnak egy közelítő javaslatát venni figyelemre, 's a' pártolt gyászünnepet, ha már csakugyan el kelle törletnie, legalább egy fohással törteni el. A' javaslat eképszól: Az 1816 jan. 19iki törvény ugyancsak jan. 21ikének ama' szerencsétlen és örökre számandó napjára nézve eltörültetik. — Ezt a' kamara 88 szóval 63 ellen elfogadta. Meglátjuk lesz e a' követkamara olly kegyetlen, hogy a' törvényhozó testet még csak fohászkodni se engedje!

A' Messenger szerint köz hiedelem az oppositio tagjainál, hogy a' bal és jobb centrum titkos szavazatkor a' megyeszerkezeti törvény-javaslat ellen fog szavazni. Több tagja azon osztálynak, melly rendszerint a' miniszterekkel szokott szavazni, ebeli szándékát nyilván kimondotta. — Ezek eléggé jelelik a' mostani kamara habozó, ingatag szellemit, a' ministerium kétes állását, de kivált az eszes és makacs Dupin-nek hatalmas befolyását.

SPANYOLORSZÁG.

Ő Felsője VII. Ferdinánd király e' h. 4kén a' kormánypálczát ismét átvévé; melly alkalommal következő levelet bocsátott hitveséhez a' királynéhoz: „Fölséged' jelenléte, fáradatlan ápoló, gyám-kegyessége ama' súlyos és fájdalmas betegségem alatt, mellyel a' Gondviselés engem meglátogata, nekem teljes nyugalmat 's örömet szerzenek. Egyszer sem vetém fel szemeim a' nélkül, hogy Fölségedet oldalam mellett lássam; a' nélkül, hogy fájdalmam, aggodalmas pillanatiban és szavaiban enyhülést találjon; minden szíves gyámolás és segítség, mellyet szomorú állapotomban vevék, Fölséged' kezéből jött. Fölségednek köszönöm azon vigasztalásokat, mellyekben nehéz fájdalmim közepett részesültem. — Midőn hosszú sorvadásom által el valék gyöngülve 's lábadozásom alatt, melly szelid huzamos kimélést kívánt, királyi tisztemet nem vihetném: Fölségedre bízam az uralkodó-pálczát, nehogy a' kormány-dolgok némileg hátramaradást szenvedjenek. En azon álmélatig nagy serénységet 's bölcseséget, mellyel Fölséged a' kormány dolgait viselé 's bizodalmam 's reményem felülhaladá, örömmel vevém ész-

re; mindazon rendelkezések 's végzemények, mellyekkel Fölséged a' nyilvános népoktatást mozdítá elő, a' számüzöttek könyeit szárítá, a' köz jóllétet gyarapítá 's emelé 's az ország financiait jobb karba helyezé, szóval: Fölséged minden határozati, mellyek szintugy mély bölcseségét mint a' spanyol nép java előmozdítására igaz vonzalmát bizonyítják, jóváhagyásomat kivétel nélkül nyerték meg. Most viszont felgyógyultom után, midőn a' kormány dolgait ujjalag átvesszem, kötelességemnek érzem Fölségednek ezennel éjjeli virasztásaért, csüggedetlen gyám gondjaiért, nem különben a' kormányvezetésben bebizonyított értelmességéért érzékeny köszönetemet nyilatkoztatni ki. Az illy kitünő szíveskedésekből foganszott háláérzés, melly keblemben nem enyészendő, azon nyájas vonzalmat, mellyet Fölséged talentomi 's erényei bennem régóta táplálnak, emelni fogja 's méltányolni. En dicsőséggemül számítom 's örvendek, hogy Fölséged, ki, a' spanyol trónusra lépte óta, folyvást Spanyolország öröme és büszkesége, most egyszersmind a' nőknek a' hites szeretet 's a' királynéknak a' bölcs uralkodás szép ragyogó példáját adá. (Aláírva Ferdinand. A' királyi palotában jan. 4kén 1833. — A' király nyilván ki akarván jelenteni háláját azon szíves nőszeretetért, mellyet a' királyné hozzá betegségiben bizonyított, 's csudálatát ideiglen bölcs kormánykodása iránt, egy ugyanazon napról (jan. 4kéről) költ decretum által emlékpénzt parancsola vetetni e' példás viselet örökítésére.

Következő azon királyi decretum tartalma, mellyben Ő Felsője jelenti, hogy a' kormány dolgait ismét átvéveszi: „Minekutána egészségem helyreállott, elhatároztam, hogy matól kezdve ismét viszem az uralkodást, 's teljes akaratom, hogy ebben szerett nöm az én segédársom legyen, részint azért, hogy a' kormány munkákat nagyobb pontossággal intézhessük, részint pedig, hogy szerett nömnek adjam megelégedésem jelét azon szorgalma és bölcseségeért, mellyel ő bizodalmamnak megfelelt. Ön ehhez fogja tartani magát, 's jelen nyilatkozatom a' statutitoknokkal is közleni. — A' királyi palotában jan. 4kén 1833. A' király

saját
tokno

teget
tariffa
sa, m
műve
zatot
kárav
vábba
su; a
menn
re ho
ra for
nincs
ha va
's kin
melly
vazól
kor?
tok ü
ezen
ni? -
vámte
semm
hozha
rends
netle
né 's
is elt
vány
legki
bá az
pénze
ez irá
stitut
tus-p
jusho
tusna
önkér
het, d
Valah
lomna
képv
visel
végre
rolina
conve

saját kezétől aláírva. — Az első statustoknokhoz, 's ministeri tanács előlülőjéhez.“

ÉJSZAKAMERIKA.

Folytatása a' praesidens hirdetvényének.

A' délcarolinai gyűlés lépését azzal mentegetik, hogy a' kérdésbe vett törvény (a' vámtariffa) nem a' statusjövendelmek szaporittatása, mi csak szín, hanem igazabban a' hazai kézművek (manufacturák) védelme végett hoztatott, ez pedig (t. i. egy néposztályt másik kárával pártolni) constitutio ellen van; továbbá hogy azon törvény nem egyenlő hatásu; az általa beszédett pénz több mint a' mennyit a' status szükségei kívánnak; végre hogy ezen pénz v. jövedelem olly czélokra fordittatik, mellyekre a' constitutio által nincs a' status-kormány felhatalmazva. De, ha valamely törvény erejét azon czélok nál 's kinézéseknél fogva meg lehet támadni, mellyek a' törvényhozókat 's mellette szavazókat hihetőleg vezérlék, hová jutunk akkor? Ki lesz bíró e' szándékok és szempontok ügyében? vagy lesz e' törvény, mellyet ezen ürügy alatt meg ne lehessen semmisíteni? — Azon ellenvetés, hogy a' nevezett vámtörvények egyenetlen hatásuak, nem ér semmit, mert ezt minden törvény ellen fel hozhatni, névszerint pedig főképen minden adórendszer ellen; — 's ha a' törvény egyenetlen hatása azt unconstitutionalissá tehetné 's azt ezen okból akármely egyes status is eltörülhetné, ugy a' mi szövetségalkotványunk fentartására nem volna méltó, legkisebb lépést is tennünk. — Mi továbbá azon ellenvetést illeti, hogy a' bevett pénzek a' status szükségeit meghaladják, ez iránt meg kell jegyeznünk, hogy a' constitutio a' congressusnak adott just a' status-pénzek beszédésire 's költésire, melly jushoz és jus iránt tehát egyik külön statusnak sincsen hatalma. A' congressus ezen önkényi hatalommal kétségkívül vissza is élhet, de hiszem melly jussal nem élhetni vissza? Valahol csakugyan kell illyes önkényi hatalomnak lennie; a' constitutio azt a' nemzet képviselőinek adá, kiket a' statusok képviselőji (a' senatus vagy status-gyűlés) és végrehajtó hatalom által korlátoz; Délcarolina ugyan azon hatalmat egy külön status conventiojának, vagy is törvényhozó testé-

nek akarná adni. Csak gondoljuk meg egy ilyen rendszabás lehető következtéseit 's azonnal látni fogjuk, hogy a' mostani szomorú crisis mindannyiszor, és szinte naponként is elő-előkerülhetne, valahányszor t. i. egyik vagy másik törvény egyik vagy másik külön statusnak nem tetszenék, 's ekkor ugyan hamar megszűnnénk e' g' nemzet lenni. — Végre mi a' bevett pénzek unconstitutionalis czélokra fordittatását illeti, ezen ellenvetést tehetni ugyan a' kiadást meghagyó 's intéző törvények ellen, mindazáltal a' bevételi jus és törvény ellen azt épen nem alkalmazhatni. Ezek a' délcarolinai conventio által felhozott okok, polgártársim! vegyétek azokat komoly fontolatra 's ítéljétek tinmagatok. Illyes okoknál fogvást akarja egy külön status szavazóinak 's törvényhozóinak kisdéd többsége megsemmisíteni az egyesült statusok egy ollyas törvényét, mellynek unconstitutionalissága sincs megmutatva, még pedig olly fenyegetőzés mellett, hogy ha azt az unio erővel is akarná végre hajtani, ő (a' külön status) az unioból kilép, kiválik. Igen rendes dolog valóban, hogy ők ezen kilépés v. külön válás jusát az unio constitutiojából akarják következtetni származtathatni. Azt mondják t. i. hogy ezen constitutio nem egyéb, mint több, független 's felsőségi jussal bíró (souverain) statusok közötti alku, mellyben azon statusok külön felsőségi jussukat egészen megtartották, egymás felsőbbtől tehát nem függenek, 's így valamint az alkut kötötték, ugy fel is bonthatják, ha azt véleményök szerint a' többi status illelőleg meg nem tartja. — Bár milly csaló, álokoskodás is ez, még is, hizelegvén a' külön statusok büszkeséginek, számos védőkre és szószólókra talál olly jámbor előitéletű emberekben, kik a' mi kormányunk belső szerkezetét nem vizsgálták eléggé mélyen, hogy azon gyökeres hibát 's tévedést láthatnák, mellyen azon álokoskodás alapul. — A' mi végrehajtó hatalmunkban a' nép, t. i. a' nemzet egyetemi összesége van repraesentálva, nem pedig az egyes statusok. A' praesidens és vice-praesidens választásaihoz a' statusoknak egyenesen semmi közük; ők csak a' módot határozzák el, melly szerint a' szózatok szedessenek, 's a' melly candidatus

aztán szótöbbséget nyer, az van megválasztva, 's így megeshetik, hogy valamely status szavazóinak többsége olly ajánlottban (candidatus) állapotik meg, ki nem lesz megválasztva. A' képviselők házában ez ugyan máskép van, itt nem az egyesült statusi összes nép választ minden tagot, hanem minden külön status a' magáét; de ez magában a' dologban nem tesz különbséget. Mert mihelyt a' követek meg vannak választva, azok az egyesült statusok képviselői 's nem azon egyes statuséi többé, mellyből jöttek. És így az egyesült statusok constitutioja egy kormányt alkot, nem pedig pusztán szövetséget. E' kormány az egész népet repraesentálja 's egyenesen az egész népre hat, nem pedig az egyes statusokra, mint egyesekre, 's ezek megtartanak mindenjust, mellyről az egyesület végett le nem mondtak. De minthogy minden status szükségképen 's nyilvánosan lemondott annyi jusról, mennyi szükséges, hogy a' többi statusokkal egyetemben csak egy nemzetet képezzen, ennél fogva 's ugyan ezen pillanattól kezdve nem lehet többé jusa külön válnia, mert egy illy külön válás nem csak a' szövetséget bontja fel, hanem a' nemzeti egységet is megszakasztja. Azt mondani, hogy valamely status kénye szerint léphet ki az unióból, ugyan annyi, mint azt állítani, hogy az egyesült statusok nem egy nemzet; már pedig képtelenség azt vitatni, hogy egy nemzetnek valamely része bűn nélkül válhatik külön a' többi részeketől, az egyes részeknek kölcsönös 's az egésznek közös kárára és veszedelmire. — Illyetén külön választ, valamint minden más revolutionalis tettet a' nyilvános és mérték-haladó elnyomtatás moraliter kimenthet ugyan, de azt constitutionalis jusunak nevezni nem egyéb, mint a' szók értelmét zavarni össze, és azt csak vastag tudatlanság szülheti, vagy azon czél,

hogy olyanokat hozunk tévedésbe, kik készek valamely jog mellett felállani, de bizonytalannal irtóznának revolutiot kezdeni, vagy annak súlyos következtéseit elvállalni. Vége köv.

A' praesidens ezen hirdetévényének hatása londoni tudósítások szerint igen nagy volt, 's nem hihető hogy az egy Délcarolina, mellyben magában is nagy számmal vannak az unio-kormánynak hívei, a' köz akaratnak sokáig ellenállhasson, azonban a' béküléstől e' status még messze van; ugyan is újabb hírek szerint e' status törvényhatósága (convention) felhatalmazá a' kormányzót, hogy erőszak vagy csak ezzel fenyegetés esetén is az unio-kormány részéről a' status fegyverfogható népét (miliz) idézhesse fel.

ELEGY HIR.

A' spanyol királyné 20 font sterlinget (200 pengő ft.) adott Walter Scott emlékoszlopára. — Baring Ferencz az angol parlament nevezetes (tory) tagja nőül vevé Parisban Bassano Claire kisasszonyt, herczeg Bassano, francia pair, leányát.

Legújabb: Jan 16kán nagy tanakodás volt Londonban a' hollandi és egyéb diplomataik közt. Amaz mint mondják újabb engedvényekre van felhatalmazva 's így az alku közelít. — A' persa uralkodónak (Sah) egy rendkívüli követét várják Londonba, ki, mint hallik, igen fontos küldeménnyel jő. — A' francia követkamara a' pairkamara utóbbi módosítást a' jan. 21két illető törvényjavaslat iránt 262 szóval 82 ellen fogadta el. — Az amsterdami Handelsblad szerint parancsolat ment a' haagai kormánytól, hogy Rodosto ausztriai hajó a' Scheldén szabadon becsáttassék. — A' belga képviselőkamara jan. 17kén a' marsal Gérardnak ajánlandó becsületkard iránt tett javaslatját a' senatusnak szótöbbséggel elfogadá.

A' gabonának pesti piaczi ára február 1sőjén 1833.

Pozs. m. vtó. gar.	legjobb	középszerű	csékélyebb	Pozs. m. vtó. gar.	legjobb	középszerű	csékélyebb
Tisztabúza	136 $\frac{2}{3}$	126 $\frac{2}{3}$	120	Zab	40	38 $\frac{2}{3}$	36
Kétszeres	96 $\frac{2}{3}$	86 $\frac{2}{3}$	80	Köles	—	—	—
Rozs	63 $\frac{1}{2}$	60	56 $\frac{2}{3}$	Köles-kása	—	—	—
Árpa	60	57 $\frac{1}{2}$	53 $\frac{1}{2}$	Kukoricza	66 $\frac{2}{3}$	63 $\frac{1}{2}$	60

Szerkezteti Helme c z y. Nyomatja Landerer.